

Азаров М.Я.,

член-кореспондент Національної академії наук України,
Перший віце-прем'єр-міністр,
Міністр фінансів України

ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Виступ на засіданні Наукової фінансово-економічної ради
Міністерства фінансів України 21 червня 2007 року

У виступі порушуються актуальні питання розвитку вітчизняної фінансової науки. Підкреслюється необхідність підвищення результативності наукових досліджень та впровадження їх у діяльність Міністерства фінансів України

The author raises topical questions related to the Ukrainian financial science and accentuates the necessity of increasing the results of scientific researches and introducing the latter in the activities of the Ministry of Finances of Ukraine.

Питання розвитку фінансової науки, підвищення результативності наукових досліджень та впровадження їх у діяльність Міністерства фінансів України є досить важливими для прийняття виважених практичних рішень у сфері державної фінансової політики. Урядом розроблена стратегія економічного розвитку країни, спрямована на проведення реформування податкової та бюджетної політики, управління державними фінансами та підвищення їх ефективності. Першочергове значення в її підготовці належить розробкам науковців у сфері фінансів.

Наукові дослідження мають спрямовуватися на розв'язання реальних проблем фінансового розвитку нашої країни. До важливих завдань належить підвищення ефективності використання коштів державного бюджету, що спрямовуються на наукові розробки у фінансовій сфері. З метою підвищення рівня наукових досліджень у сфері фінансів, удосконалення їх координації, залучення до наукових розробок широкого кола вітчизняних і зарубіжних науковців, посилення їх спрямованості на вирішення практичних питань державної фінансової політики передбачається проведення суттєвих змін в організації наукової діяльності в системі Міністерства фінансів України.

Вони спрямовані на проведення реорганізації наукових установ, поглиблення наукової діяльності у вищих навчальних закладах системи Міністерства фінансів України, формування дієвих механізмів залучення до проведення досліджень науковців Національної академії наук України, інших науково-дослідних установ та провідних учених вищих навчальних закладів України. Розпочато роботу зі створення Академії фінансових наук України.

Поставлено завдання сформувати навколо Міністерства фінансів потужний колектив науковців і практиків, діяльність якого буде спрямована на розв'язан-

© Азаров М.Я., 2007

ня найбільш важливих проблем розвитку державних фінансів України. Це, зокрема, обґрунтування напрямів проведення структурної перебудови національної економіки, модернізації пріоритетних галузей виробництва, запровадження нових технологій, підвищення продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції та ін.

Розвиток економіки України в попередні роки не можна назвати стабільним та поступальним. 2005-го року спостерігалось призупинення темпів економічного зростання. Темпи приросту ВВП знизились з 12 % у 2004 році до 2,7 % у 2005 році, або в 4,6 разу. Скоротився приріст вітчизняних інвестицій з 28 % до 1,9 %, тобто в 15 разів. Соціальні виплати збільшувалися, проте спостерігалися такі явища, як зменшення частки заробітної плати у загальних доходах населення. Фактично державна політика була спрямована на обмеження стимулюючої ролі заробітної плати замість того, щоб створювати необхідні умови і стимули для підвищення продуктивності праці та забезпечення достойної її оплати. Мало місце вимивання ресурсів Пенсійного фонду України та призупинення проведення пенсійної реформи.

Стратегія нашого Уряду спрямована на розв'язання складних соціальних проблем розвитку України шляхом зміцнення економічного потенціалу країни та прискорення розвитку вітчизняного господарського комплексу. Основою піднесення добробуту громадян повинно стати забезпечення економічного зростання, підвищення продуктивності праці, відновлення стимулюючої ролі оплати праці. Важлива роль належить впровадженню механізмів справедливішого розподілу ВВП між галузями, регіонами, групами населення.

Одним з першочергових є завдання зміцнення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника шляхом активізації інвестиційної діяльності та впровадження інновацій. Важливим напрямом проведення наукових досліджень є обґрунтування шляхів зниження енергоємності економіки й скорочення частки енерговитрат у структурі ВВП. Це — необхідна умова підвищення конкурентоспроможності національної економіки на світових ринках. Для прийняття виважених практичних рішень передбачено поглибити наукові дослідження у цій сфері та підвищити їх ефективність.

Значна робота уже проводиться. Зокрема, завершується підготовка нової редакції Закону “Про акціонерні товариства”. Удосконалюється земельне законодавство, нормативно-правова база з питань захисту інтелектуальної власності, оподаткування та відшкодування ПДВ. Завершується робота з підготовки Податкового кодексу України, яким передбачається запровадження одного з найбільш раціональних в Європі податкових режимів.

Уряд приділяє значну увагу розвитку ринку капіталів. Метою є активізація діяльності з мобілізації внутрішніх та зарубіжних ресурсів для фінансування структурних перебудов та забезпечення розвитку вітчизняного господарського комплексу. Досить високим є рівень державного регулювання економіки в нашій кра-

їні. Урядом ініціюється проведення досліджень зі зниження рівня участі держави в розвитку економіки та досягнення його обґрунтованого мінімуму. Передбачається спрощення системи ліцензування та регулювання розвитку бізнесу.

Важливим є спрямованість Уряду на активізацію приватизаційних процесів за умов забезпечення їх прозорості. Характерно, що приватизація не розглядається лише як засіб фінансування бюджету. У ширшому плані — це механізм проведення реструктуризації власності, зміцнення ринкових основ розвитку економіки, посилення конкуренції та формування ефективних механізмів корпоративного управління.

Політика Уряду, спрямована на прискорення темпів економічного зростання, дає позитивні результати. Показовим є перший квартал 2007 року. Реальний валовий внутрішній продукт за січень—березень 2007 року збільшився на 8 %. Основним чинником такого зростання стало збільшення валової доданої вартості в обробній промисловості, будівництві й торгівлі на 14 %. Темпи зростання промислового виробництва були більш ніж у 12 разів вищими порівняно з першим кварталом 2006 року. Обсяг виробництва промислової продукції збільшився на 12,5 %. Показовими стали темпи приросту в переробній промисловості: у деревообробці вони зросли майже на 40 %, хімічній промисловості — на 6 %, металургії — на 17 %, у машинобудуванні — на 24 %.

Додаткові надходження до бюджету та відновлення макроекономічної стабільності дали можливість вже у березні поточного року прийняти рішення про істотне збільшення соціальних видатків. Зокрема, за підтримки парламенту були внесені зміни до Закону “Про Державний бюджет України на 2007 рік” щодо збільшення пенсій, заробітних плат та підвищення соціальних стандартів.

Зовнішньоекономічна політика держави вважається ефективною, якщо вона забезпечує високі показники зовнішньої торгівлі з позитивним торговельним балансом, активне залучення іноземних інвестицій у національну економіку, надійний захист національного товаровиробника й підприємця за кордоном, продуктивну участь у діяльності міжнародних економічних організацій.

Подолання негативних наслідків 2005 і 2006 років у сфері експортно-імпоротної політики виявилось непростим. Практично близько 12 млрд дол. було вкладено за перший квартал у розвиток зарубіжної економіки (59 млрд грн сягав обсяг імпорту). Від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі по товарах становило близько 1 млрд дол. Та це вже дещо менше, ніж за аналогічний період минулого року. Складний 2006 рік ми закінчили з від’ємним сальдо по товарах у сумі майже 7 млрд дол. Завдяки реальнішій спрямованості державної політики на регулювання зовнішньоекономічних відносин досягнуто скорочення від’ємного сальдо по товарах. Важливим досягненням Уряду можна вважати те, що було збережено ціннову стабільність, незважаючи на різке підвищення тарифів на електроенергію та газ. За січень—березень 2007 року було досягнуто найбільш низького показника індексу споживчих цін: 1,3 %, що вдвічі нижче, ніж у січні—березні 2006 року.

Важливо й те, що динаміка темпів зростання ВВП значно випереджає інфляцію. У першому кварталі поточного року перевищення динаміки валового внутрішнього продукту над інфляцією становило 6,7%. Таким чином, приріст кінцевих сукупних доходів значно перевищив зростання цін. Це є відображенням спрямованості державної політики на забезпечення високих темпів зростання економіки й низької інфляції.

До показників стабілізації економічного і соціального розвитку України можна віднести й прискорене збільшення обсягів депозитів населення в комерційних банках. За перші три місяці 2007 року їх сума в національній валюті збільшилася на 11%. Це є свідченням підвищення довіри громадян і бізнесу до політики Уряду.

До позитивних чинників розвитку України слід віднести й значне (на 37%) збільшення обсягу надходжень до зведеного бюджету України. Характерно, що таких результатів досягнуто за умов зменшення податкової бази. До загального фонду державного бюджету за січень—березень 2007 року понад план надійшло більш як 1,5 млрд грн. Такі досягнуті Урядом результати стали основою прийняття рішення щодо підвищення рівня соціального захисту населення України та соціальних стандартів.

Урядом розроблено середньострокову програму реформ. За активної участі науковців, які працювали у складі робочих груп, створених за розпорядженням Кабінету Міністрів України, підготовлено концепції реформування системи оподаткування, місцевих бюджетів, управління державними фінансами, програму підвищення конкурентоспроможності національної економіки та інші важливі документи стратегічної спрямованості. Це досить важлива робота, спрямована на поліпшення економічного та соціального розвитку України.

Уряд планує зосередити свою увагу на розвитку системи державного інвестування, яка передбачатиме чітку пріоритизацію державних капітальних вкладень із зосередженням їх на таких ключових для економічного зростання напрямках, як реалізація інноваційних проєктів, розвиток інфраструктури, запровадження енергоощадних технологій та систем обліку споживання ресурсів, реформування житлово-комунального господарства. Лише на реалізацію програм, пов'язаних із підвищенням енергоефективності економіки, проєктом Державного бюджету на 2007 рік передбачено видатки в обсязі близько 1,5 млрд грн. Водночас потребують подальшого удосконалення механізми виділення бюджетних коштів на ці цілі, воно здійснюватиметься переважно на зворотній основі.

Проте слід звернути увагу, що у зв'язку з ускладненням політичної ситуації збільшилися ризики одержання запланованих доходів бюджету. Тому Уряд був змушений переглянути фінансування інфраструктурних проєктів, програм розвитку, інших несocіальних видатків. Передусім кошти спрямовуються на виплату заробітної плати, пенсій, соціальних платежів та державної допомоги.

Слід враховувати й те, що наша економіка все ще ґрунтується на розвитку переважно сировинного та низькотехнологічного укладів. Зростання ВВП на основі впровадження нових технологій досягає лише близько 0,7 % (для порівняння: у передових країнах — до 90 %). За розрахунками зарубіжних експертів, у рейтингу конкурентоспроможності Україна посідає 78 місце серед 117 країн світу. При цьому за період 2005—2006 років наша країна спустилася на 10 позицій.

Україна потребує істотного збільшення обсягів інвестицій та забезпечення високої ефективності їх використання. За оцінками експертів, для проведення технологічного оновлення господарського комплексу необхідно залучити капіталовкладення на загальну суму в 500 млрд дол. А за 16 років незалежності залучено всього 21 млрд дол. прямих іноземних інвестицій. Такі результати дають підстави для висновку щодо необхідності докорінних змін у проведенні інвестиційної політики. За підсумками 2006 року інвестиції в основний капітал у нашій країні становлять близько 125 млрд грн. Слід звернути увагу й на те, що такі ресурси спрямовуються переважно в розвиток виробництва із застосуванням низьких технологій. За таких умов проведення модернізації господарського комплексу країни здійснюватиметься протягом тривалого періоду.

Уряд проводить активну політику сприяння інноваційно-інвестиційному розвитку економіки. Зокрема, у Законі “Про Державний бюджет України на 2007 рік” передбачене зниження нормативу відрахувань частини прибутку як для державних підприємств, так і для господарських товариств з державною часткою у порівнянні з 2005 та 2006 роками. Це забезпечить створення умов для інноваційного оновлення виробництва, модернізації, технологічного переозброєння та впровадження енергоощадних технологій на підприємствах, а також збільшення капіталізації державної частки, що в подальшому забезпечить збільшення відповідних надходжень до державного бюджету.

Бюджетна політика спрямовується на забезпечення інноваційного розвитку економіки, що передбачає проведення структурних реформ, законодавче врегулювання принципів та механізмів державної підтримки інноваційного розвитку промислового комплексу України на базі національних наукових розробок та новітніх технологій, удосконалення механізмів державного інвестування, інфраструктури ринків капіталу. З урахуванням цих завдань до захищених статей видатків загального фонду Державного бюджету на 2007 рік віднесено видатки на підготовку кадрів вищими навчальними закладами, фундаментальні дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки.

У проведенні державної фінансової політики необхідно враховувати ризики, пов'язані з формуванням цін на газ. Вони стають чинником впливу на фінансову діяльність вітчизняних компаній, зокрема Нафтогазу. Її фінансовий стан потребує розв'язання багатьох складних проблем. Слід враховувати, що мають місце неплатежі та прострочення платежів по газу, електроенергії та інших видах енергоресурсів.

З метою активізації науково-дослідних робіт у Державному бюджеті України на 2007 рік передбачено збільшення видатків на науку більше ніж на 16%. При цьому передбачається посилення практичної спрямованості у проведенні досліджень та підвищення їх ефективності.

До основних напрямів науково-дослідних робіт віднесено, по-перше, наукове обґрунтування податкової реформи, завершення процесу доопрацювання та прийняття Податкового кодексу України. Цей важливий документ має стати інструментом створення сприятливого інвестиційного клімату та розвитку підприємництва в Україні, забезпечення прозорих та зрозумілих механізмів і принципів взаємодії держави і платників податків. До розроблення його проекту залучено широке коло науковців та практиків. Та далеко не всі проблеми розв'язано. Необхідно продовжувати творчий пошук, враховувати різні думки, підходи, спрямовані, з одного боку, на збільшення доходів державного бюджету, а з другого, на сприяння економічному зростанню, утвердженню інноваційно-інвестиційної моделі розвитку.

Зрозуміло, завжди існує певна суперечність між необхідністю розв'язання поточних соціальних завдань та завдань розвитку у середньо- та довгостроковому періоді. Тому вкрай необхідні науково обґрунтовані пропозиції щодо досягнення раціональних меж у їх співвідношенні. Потрібне обґрунтування не лише бюджетної політики на поточний період, а й розробки довгострокових орієнтирів бюджетної політики (бюджетної стратегії).

До важливих напрямів роботи Міністерства фінансів належить удосконалення бюджетного законодавства. В його рамках передбачається розробка законопроектів щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України. Робота з підготовки проводиться Мінфіном спільно із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, Держказначейством, ГоловаКРУ та із залученням науковців та міжнародних експертів. Бюджетний кодекс України потребує внесення змін, спрямованих на удосконалення бюджетної системи та міжбюджетного регулювання, посилення ролі Державного бюджету, проведення децентралізації державних фінансів, надання достатніх повноважень на місцях у сфері управління фінансами.

Міністерство фінансів, відповідно до основних напрямів бюджетної політики, визначених Декларацією цілей та завдань бюджету на 2008 рік (Бюджетною декларацією), розробило законопроект про внесення змін до Бюджетного кодексу України. Проект закону було розроблено разом із іншими органами державної влади та з урахуванням пропозицій органів місцевого самоврядування. Метою розробки цього законопроектів є створення правових передумов до підвищення результативності та якості управління державними фінансами. До головних завдань удосконалення положень Бюджетного кодексу належать:

— створення правового підґрунтя для подальшого розвитку середньострокового бюджетного планування та програмно-цільового методу бюджетування;

— застосування сучасних форм та методів управління бюджетними коштами, державним та місцевим боргом, розвитку системи державного фінансового контролю із посиленням відповідальності учасників бюджетного процесу.

Внесення змін до Бюджетного кодексу України передбачає:

I. Підвищення результативності планування та використання бюджетних коштів.

Передбачається поєднати процедури бюджетного планування зі стратегічним плануванням соціально-економічного розвитку на рівні держави, адміністративно-територіальних одиниць та розпорядників бюджетних коштів. Встановлюється вимога щодо розробки прогнозних показників бюджету на середньострокову перспективу на рівні державного та місцевих бюджетів. Створюються умови для активізації програмно-цільового методу бюджетування: визначено понятійну базу, елементи зазначеного методу, розкрито їх сутність та механізми застосування. Передбачається поступове запровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів.

II. Удосконалення процедур складання, розгляду та прийняття закону про Державний бюджет України.

1. Декларацію цілей та завдань бюджету визначено актом Кабінету Міністрів України, на підставі якого формується проект закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період. Термін її прийняття встановлюється до 1 березня року, що передує плановому. Такі нововведення стануть основою упорядкування порядку впровадження програмно-цільового методу у бюджетному процесі.

2. Пропонується скоротити процедури розгляду проекту закону про Державний бюджет України у Верховній Раді, встановивши, що законопроект приймається у двох читаннях. Переглянуто процедури розгляду законопроекту у Верховній Раді із визначенням функцій Кабінету Міністрів та Верховної Ради.

3. Уточнюються процедури розгляду законопроектів, що впливають на показники бюджету, щодо відповідності бюджетному законодавству. Встановлюються вимоги до подання таких законопроектів з фінансово-економічним обґрунтуванням, законодавчими пропозиціями щодо збалансованості показників бюджету та врахуванням висновку Кабінету Міністрів при їх розгляді у Верховній Раді.

4. Упорядковується процес внесення змін до закону про Державний бюджет шляхом розробки та подання таких законопроектів Кабінетом Міністрів на підставі пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи.

III. Підвищення якості управління бюджетними коштами та боргом.

1. Передбачається введення нових інструментів здійснення органами державного казначейства контролю за взяттям зобов'язань розпорядників бюджетних коштів шляхом запровадження казначейського посвідчення правочинів за рахунком бюджетних коштів.

2. Посилюється роль Міністерства фінансів у формуванні політики у сфері бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджету.

3. Створюються правові основи для проведення реформ у сфері бухгалтерського обліку у державному секторі відповідно до міжнародних стандартів. Одним із інструментів визначено запровадження інституту державних бухгалтерів із покладенням на них повноважень та відповідальності за ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

4. Запроваджуються норми щодо застосування на рівні місцевих бюджетів спрощених процедур казначейського обслуговування.

5. Уточнюються положення щодо джерел фінансування бюджету, умов та особливостей здійснення операцій з державним та місцевим боргом, залучення державних та місцевих запозичень.

IV. Удосконалення системи державного внутрішнього контролю та посилення відповідальності учасників бюджетного процесу.

1. Передбачається упорядкування норм щодо повноважень та відповідальності органів, уповноважених на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, визначення видів бюджетних правопорушень в залежності від стадії бюджетного процесу, заходів впливу та процедур їх застосування у разі вчинення бюджетних правопорушень учасниками бюджетного процесу.

2. Пропонується нормами Бюджетного кодексу України закріпити на постійній основі положення, які щороку регулюються законами про Державний бюджет України.

Прийняття законопроекту сприятиме поліпшенню функціонування бюджетної системи України в цілому, дасть можливість розв'язати проблеми бюджетного процесу та взаємодії його учасників і стане реальним кроком у напрямі вдосконалення системи управління державними фінансами.

У 2007 році на підвищення соціальних виплат населенню буде спрямована частина залишку коштів державного бюджету з Єдиного казначейського рахунку.

Слід зазначити, що такі виплати не є емісійними, не призведуть до збільшення державного боргу і видатків на його обслуговування.

Підвищення соціальних стандартів фінансуватиметься за рахунок внутрішніх резервів і це не стане основою для посилення боргового навантаження для майбутніх поколінь.

За попередніми розрахунками рівень дефіциту державного бюджету до уточненого ВВП становитиме 2,9%, що відповідає міжнародним стандартам.

Слід звернути увагу на збільшення ризиків, пов'язаних із проведенням інвестиційної діяльності у зв'язку з ускладненням політичної ситуації в Україні. Це може стати основою зниження обсягів реальних інвестицій, насамперед довгострокових. Ускладнилися умови розміщення державних зобов'язань за кордоном. У 2003—2004 роках на наші цінні папери був величезний попит. Нині ми доклали чимало зусиль для проведення розміщення позик на суму 500 млн дол. Урядом було проведено велику роботу з визначення найбільш сприятливих умов для емісії державних боргових цінних паперів. Було обрано найбільш сприятливу си-

туацію. Розміщення виявилось сприятливим для України. Ставку розміщення зменшено на 0,2 % порівняно з минулим роком.

Необхідно продовжити пошук нових важелів управління державним боргом, передусім це стосується питань зменшення вартості запозичень і збільшення строку обслуговування боргів.

Станом на 31 травня 2007 року державний прями́й та гарантований борг України становив 75 592 066,05 тис. грн, або 14 968 725,96 тис. дол. США, в тому числі: державний прями́й та гарантований зовні́шний борг — 60 271 000,00 тис. грн (79,73 % від загальної суми державного прямого та гарантованого боргу), або 11 934 851,50 тис. дол.; державний прями́й та гарантований внутрі́шний борг — 15 321 066,05 тис. грн (20,27 %), або 3 033 874,46 тис. дол.

Державний прями́й борг України становив 62 223 665,42 тис. грн (82,32 %), або 12 321 517,91 тис. дол. Державний прями́й зовні́шний борг становив 46 903 565,62 тис. грн (62,05 %), або 9 287 834,79 тис. дол. Державний прями́й внутрі́шний борг становив 15 320 099,80 тис. грн (20,27 %), або 3 033 683,12 тис. дол.

Гарантований борг України становив 13 368 400,63 тис. грн (17,68 %), або 2 647 208,05 тис. дол., у тому числі: гарантований зовні́шний борг — 13 367 434,38 тис. грн (17,68 %), або 2 647 016,71 тис. дол.; гарантований внутрі́шний борг — 966,25 тис. грн, або 191,34 тис. дол.

Протягом січня—травня 2007 року сума державного прямого та гарантованого боргу України зменшилась у гривневому еквіваленті на 4 956 451,31 тис. грн (6,15 %), або на 981 475,50 тис. дол. у доларовому еквіваленті.

При цьому державний прями́й зовні́шний борг зменшився на 2 602 508,57 тис. грн (5,26 %), або на 515 348,21 тис. дол. Зменшення державного прямого зовні́шнього боргу за січень—травень 2007 року пов'язано в основному з перевищенням виплат з погашення боргу над сумою запозичень.

Державний прями́й внутрі́шний борг зменшився на 1 287 612,32 тис. грн (7,75 %), або на 254 972,74 тис. дол. Зменшення частки державного прямого внутрі́шнього боргу спричинене його погашенням без проведення аукціонів з розміщення облігацій внутрі́шньої державної позики в січні—травні 2007 року.

Гарантований борг України зменшився на 1 066 330,42 тис. грн (7,39 %), або на 211 154,55 тис. дол., що спричинене в основному перевищенням виплат з погашення гарантованого боргу над сумою запозичень.

Особливу увагу Уряд приділяє розвитку місцевих бюджетів. Прийнято курс на посилення фінансової самостійності регіонів. Так, на 2007 рік збільшено частку загального фонду місцевих бюджетів у загальному фонді зведеного бюджету порівняно з відповідним показником, врахованим при затвердженні Державного бюджету України минулого року, на 4 відсоткові пункти, і його питома вага становить 45 %. При цьому загальний обсяг місцевих бюджетів становить 73,2 млрд грн, що на 17,0 млрд грн, або на 30,3 % більше проти 2006 року. Вперше для забезпечення державної підтримки депресивних територій передбачено субвенцію

місцевим бюджетам для стимулювання розвитку регіонів, у тому числі депресивних територій, в сумі 100,0 млн грн.

Станом на 1 травня 2007 року розрахункові показники Мінфіну на січень—квітень 2007 року виконано по зведених бюджетах всіх областей, Автономної Республіки Крим, міст Києва та Севастополя. За оперативними даними Державного казначейства України, фактичні надходження доходів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів (з урахуванням надходжень акцизного збору до бюджету Автономної Республіки Крим), становлять 10 881,1 млн грн, або 119 % (+1 734,5 млн грн) розрахункового показника Мінфіну на січень—квітень 2007 року.

Надходження доходів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, за січень—квітень 2007 року порівняно з аналогічним періодом 2006 року збільшилися на 3 426 млн грн, або на 46 %. 664 (96,1 %) місцеві бюджети забезпечили перевиконання розрахункових показників МФУ на січень—квітень 2007 року на загальну суму 1 739,9 млн грн. Надходження основного дохідного джерела місцевих бюджетів — податку з доходів фізичних осіб — становлять 9 620,1 млн грн, що на 3 241,8 млн грн, або на 50,8 % більше, ніж у минулому році.

У 2007 році та на подальшу перспективу планується поступово підвищувати питому вагу загального фонду місцевих бюджетів, удосконалити механізм розподілу між місцевими бюджетами обсягу дотацій вирівнювання та коштів, що передаються до державного бюджету, запровадити ефективну систему стимулювання органів місцевого самоврядування до нарощування доходів, закріплених за місцевими бюджетами. Так, уже в цьому році Урядом запропоновано збільшити питому вагу місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України з 36 % у 2006 році до 43,4 % у 2007-му; на 55,5 % збільшити суму субвенцій, які надаються з державного до місцевих бюджетів.

Третій аспект — проведення реформи управління державними фінансами. Тут є багато дискусійних питань, які потребують поглибленого дослідження. Їх доцільно детально проаналізувати в наукових колективах, сформулювати позиції колективів, провідних учених і, спираючись на наукові підходи, розробити та реалізувати відповідну концепцію. Це потребує об'єднання зусиль як академічної, так і галузевої, а також вузівської науки.

В Україні формування цілісної фінансової системи ще не завершено. Державні органи управління недостатньо згруповано в єдиний механізм управління фінансами країни. Потребує більш чіткої координації діяльність Міністерства фінансів з фінансовими управліннями обласних і районних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, контрольно-ревізійного управління, податкової служби, митниці та інших державних органів. Підприємства з оборотом у десятки мільярдів випадають із системи фінансового регулювання.

Проведення наукових досліджень у сфері фінансів є досить розпорошеним. Воно потребує чіткої координації та спрямування на досягнення конкретних

практичних результатів. Нерідко фінансова наука існує у відриві від проблем розвитку країни. З метою посилення координації науково-дослідних робіт у фінансовій сфері проводиться робота зі створення Академії фінансових наук. Її заснування стане основою підвищення рівня наукових досліджень, спрямування їх на розв'язання найбільш актуальних проблем фінансового розвитку України, посилення практичної спрямованості прикладних розробок та ефективності витрачання ресурсів, які спрямовуються на їх проведення.

У розв'язанні цих складних завдань Уряд та Міністерство фінансів розраховує на активну участь науковців. Економічна наука повинна запропонувати теоретичні та прикладні розробки, що безпосередньо пов'язані з формуванням оптимальної з точки зору забезпечення сталого економічного зростання моделі фінансової політики, модернізацією бюджетної та фінансової системи в цілому, створенням ефективної системи управління державними фінансами.

Необхідно вже сьогодні замислитися над науковим обґрунтуванням владних рішень з тих питань, які треба буде вирішувати завтра, післязавтра або через кілька років. Уряду необхідні стратегічні рекомендації щодо удосконалення економічної та фінансової політики, запровадження сучасних підходів та механізмів у реалізації складних завдань, що сьогодні постали перед Україною.

Теоретична та прикладна економічна наука повинна бути в авангарді реформування економіки України, стати партнером Уряду й Міністерства фінансів в організації аналітичної та прогнозної діяльності, проведенні структурних перетворень в економіці, оптимізації міжгалузевих пропорцій, удосконаленні системи управління державними фінансами, запровадженні стратегічного планування, налагодженні діалогу із суспільством. Ми очікуємо від науковців пропозицій щодо напрямів реформування фінансової політики, розробки необхідних законодавчих та нормативних документів та організації публічних фахових дискусій з актуальних питань економічної науки і практики.